

Separate møder i familiekonflikter

(må kopieres med kildeangivelse)

Af konfliktmægler Marion Thorning

Gennem flere år som mægler har jeg fået erfaringer med at holde møder med hver part for sig, og vil her beskrive, hvilke overvejelser jeg har gjort mig og gerne diskutere dem med andre interesserede.

Da jeg begyndte som mægler, opstod der nogle uforudsete problemer. Jeg havde fået opfattelsen, på masteruddannelsen, at det bedste var, om alle parter var til stede hele processen igennem. Meningen var, som jeg forstod, at alle parter hørte alt, hvad der blev sagt, så der ikke kunne opstå tvivl om, hvad mægler fik at vide og derudover som en sikkerhed for mægler, så hun ikke skulle have besvær med at vide og administrere noget, som kun én af parterne havde betroet hende. I den teoretiske verden er synspunktet både klogt og etisk forsvarligt.

Men i min praktiske verden viste det sig hurtigt, at det forholdt sig anderledes. Der var brug for formøder og der var brug for at tale med hver af parterne i løbet af mæglingen. De problemer, der opstod var: 1. Parterne var usikre, hvis de ikke havde lært mig at kende før mæglingen 2. Jeg havde problemer med at kende parternes behov og usikkerhed, hvis ikke jeg havde mødt dem inden mæglingen 3. Der opstod forvirring om hvad der kunne/skulle/måtte ske, hvis ikke jeg havde gennemdrøftet mæglingsmødet med hver part for sig. 4. Hvis ikke jeg fik talt med hver part for sig i løbet af mæglingsmøderne, kunne jeg ikke sikre mig, om det forløb på en ok måde for parterne og at de fik sagt det, de havde behov for at fortælle eller spørge om.

Disse problemer har derfor betydet, at jeg har ændret min praksis, så jeg afholder formøder med hver af parterne og jeg anvender stort set altid separate møder i løbet af selve mæglingen.

Min praksis er i vid udstrækning at mægle i familiekonflikter. De adskiller sig en del fra de mæglinger, jeg laver på arbejdspladser eller i organisationer. Overvejelserne i denne artikel drejer sig alene om familiesager og de forhold som gør sig gældende her.

For det første er der i familiekonflikter ophobet erfaringer, som går år, ja ind imellem generationer tilbage. Alle kan huske noget, der har været uforløst og personligt smertende enten for sig selv eller for ens nærmeste. Det kan derfor være nødvendigt for mægler at tage mange beslutninger om, hvilke forhold der skal tales om i mæglingen og hvilke der eventuelt skal henvises til et terapeutisk forløb eller lægges i skuffen. Den afgørelse skal ske mange gange i processen mellem parterne og mægler. For det andet er der store følelser i spil, som kommer til udtryk på mange forskellige måder og der er store risici for en stor familiekreds, hvis ikke mæglingen lykkes. En arbejdsplads kan man sige op fra med omkostninger, en familie, der skal forlades kan være en katastrofe. For det tredje kontakter parterne hyppigt mægleren meget sent i konflikten 'det er allersidste chance', hvilket lægger et stort pres på parterne (og mægler). For det femte vil der i mange tilfælde være flere personer, som alle har store aktier i konflikten, til stede.

Derfor har det vist sig at være meget gunstigt med formøder.

Vedrørende problem 1. Når en familie skal have hjælp til deres allersværeste problemer, vil de meget gerne vide, hvem mægler er. Hvordan taler hun? Hvordan tager hun imod følelser? Vil hun mon være i stand til at hjælpe os, når vi sidder der alle sammen? Kan hun lytte og forstå vores situation og følelser? Det betyder, at parterne skal have sikkerhed for, at de kan få den hjælp, de har brug for. Og det betyder, at de kan få billeder på, hvordan mæglingen vil forløbe. Og det betyder, at de kan få lokalerne at se, hvor det skal foregå, hvor de skal sidde og hvor de kan holde pauser og have mulighed for at trække sig tilbage. De kan stille spørgsmål til forløbet og det praktiske.

Vedrørende problem 2. Jeg har også brug for at vide noget om parterne. Ikke selve konflikten og dens detaljer, for de kommer frem, når mæglingen går i gang. Men hvad er det for mennesker, og hvad har de brug for? Hvordan jeg kan hjælpe dem bedst muligt? Hvad er deres forestillinger og ønsker? Det er meget hyppigt, at der er så mange frustrationer, at mæglingsmødet kan ende med at parterne bruger al tiden på at anklage hinanden og komme med utallige eksempler på overgreb, som ligger flere år tilbage eller som gælder andre familiemedlemmer 'du sagde engang til mor...'. Derfor er det en stor fordel, hvis jeg kan tale med dem hver især om, hvad der er det vigtigste for dem at få talt om. At sige, at de bliver nødt til at gå hjem og tænke over, hvad de vil prioritere. Jeg kan forklare dem, at de ikke kan få alt sagt, men må vælge ud. De går altid hjem med nogle spørgsmål fra mig til dette, når de går fra formødet, altså et forarbejde, de

skal gøre sig. Da jeg havde formøde med en voksen søn, fortalte han, at det han frygtede mest var, hvordan han skulle sige goddag til sin far, når de mødtes til mæglingen. Skulle han give hånd eller give ham et kram? Han ville være sikker på, hvad han skulle gøre, ellers kunne han ikke overskue at komme til stede. Jeg foreslog ham, at han straks skulle gå hen til sin far, som det allerførste og sige 'skal det være på hånd eller kram?' Det passede ham fint, og det hjalp ham til at kunne overskue mødet med sin far. Et sådant råd havde jeg ikke kunnet give, hvis ikke jeg havde talt med sønnen og hørt, hvordan han talte og fået en fornemmelse af, hvordan omgangsformen i familien var.

Vedrørende problem 3. Det er absolut en fordel at kunne gennemdrøfte processen med parterne hver for sig. Hvad skal der ske? Hvordan sikrer jeg, som mægler, at processen ikke løber løbsk? Hvordan med behov for pauser? Hvad nu, hvis man kommer til at græde eller det bliver for svært? Hvordan vil mægler sikre, at man får lejlighed til at fortælle og lytte og stille spørgsmål? Hvad sker der ikke? Til dette møde giver jeg eksempler på, hvordan jeg vil interviewe familiemedlemmerne, hvordan jeg vil skabe dialoger mellem to af dem, hvordan de øvrige skal forholde sig imens de andre taler, hvad jeg vil gøre, hvis de begynder at græde eller skændes. Og ikke mindst hvordan parterne kan vide, at jeg ser og hører dem under mæglingmødet. Desuden taler vi om, at mæglingen altid afsluttes med en skriftlig aftale og at begrundelsen er, at det kan forhindre at de, når de går ned ad trappen bagefter siger 'vi blev jo enige om....' og den anden så svarer 'nej, det blev vi da ikke enige om....' Skriftlige aftaler vil jeg imidlertid ikke diskutere i denne artikel men vil vende tilbage med dette spørgsmål i et senere papir.

Vedrørende problem 4. I løbet af mæglingmødet holder jeg som regel separate møder. Parterne sidder i hver deres lokale og jeg bruger 10-15 minutter med hver part, mens de/den anden holder en pause eller går en tur. Jeg spørger til, hvordan de har det og om de oplever sig retfærdigt behandlet i processen. Og jeg sikrer mig at de får talt om det, der ligger dem på sinde. Her taler jeg også med dem om, hvordan tiden mest hensigtsmæssigt kan bruges og om det er klogt og nødvendigt at tage nye problemer op, på det tidspunkt.

At anvende formøder og separate møder under mæglingen er altså, i min praksis, en hensigtsmæssig arbejdsform for at sikre det bedst mulige forløb og resultat. Det er imidlertid ikke en helt fast rutine, idet denne fremgangsmåde kan afviges, hvis det viser sig klogest. Hvis møderne afholdes for at sikre, at mægler og parterne får den bedst mulige proces, så er møderne absolut på plads. Hvis møderne derimod anvendes til at høre på beklagelser og angreb på modparten, så bør møderne formentlig ikke finde sted.

thorning@post10.tele.dk